

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, December' 14-dikén 1819.

Frantzia Ország.

Végezte a' Király' beszédének, mellyel Nov. 15-dikén a' kamaráknak ülésüket kinyitotta. (Ezen része a' Király' beszédének nagyon megérdemli a' figyelemmelváló megolvastatást): — „Ezen új zálogtól várja Hitelünk a' nevedést, 's kereskedésünk a' hiterjeszkedést. Egy szóval nyilvánosságos dolog az: Hogy Frantzia Ország, hogy ön' magafelől bizonyos lehessen, 's hogy a' nemzetek között azon rangra, mellyet néki részint önön javára részint a' több nemzetekére nézve meg kell tartani, vissza térhessen, nem tselekedheti azt, hogy Constituzióját, azon rászokások ellen, mellyek mennél többször visszatérnek annál veszedelmesebbek, bátorságba helyeztetni ne iparkodjék.

„Ily meggyőződéssel tselekedtem én azt, hogy azon gondolatokat, mellyeket már régebben végrehajtani kívántam volna, de a' mellyeknek a' tapasztalás által megérleltetni 's a' szükség által parantsoltatni kelle, újabb megfontolás alá vettem. Mint a' Constituziónak, mellyel az én népemnek és familiámnak sorsaik elválhatatlanul összeköttettek, Fundálója, eszembe vettem, hogy — ha megeshetik valamelly olyan jobbítás, mellyet tőlünk, a' mindjárt felhozott tekintetek és szabadságainknak fenntartása kívánnak, 's a' mellyek miatt ugyan ámbár a' mi Constituziónk a' maga elintéző (regulázó) czikkelyeiben néműn-

mű változást szenvedne, de erejében 's foganatosságában annál többet nyerne — ha mondom megeshetik valamelly ilyen jobbítás: az erre való projektumnak (jovallásnak) töllem kell kimenni. —

„Kijött annak az ideje, hogy a' Követek' kamarájai megerössítsük, hogy őtet a' részrehajlásoknak esztendőnként eléfordulni szokott befolyásától megmentsük, és néki a' közönséges rendel meg egygyező 's a' Státusnak a' külső Országok előtt való tekintetét fenntartó állandóságot szerezzünk. E' fogja az én munkámat tökéletes véggel megkoronázni. Mi szerentsébbek lévén, mint más Státusok, erünket nem hirtelen-elenyésző eszközökben, hanem intézeteinknek természeti kifejtetődésekkben keressük. A' két Kamarák' hűségétől, buzgóságától, és az Országlószékekkel való egygyességétől várom én az arra szolgáló eszközöknek elővétetetését, hogy a' szabadság a' zabolátlanságtól megoltalmaztassék, a' Monarkhia megerössítettessék, és a' Constituzió' kezessége alá vétetett minden jusoknak az a' megmozgathatlan bátorság megszerzettessék, mellyel mi azoknak tartozunk. Mi egyszersmind minden törvényeinknek a' Monarkhia' természetével meg egygyező Constituzió szerint való elrendeltetésén dolgozni, meg nem szűnünk. Uraságtok már külömbkülömb olyan jovallásokat elfogadtak, a' mellyekkel ezen ezézésra van az intézet: 's megparantsoltam, hogy több efféléket is készítettsek-el az Uraságtok' elejébe való ter-

jesztetésre, tudni illik, a' személyes szabadságról, a' törvénytételben való részrehajlásoknak eltávoztathatásáról, 's a' Departamenteknek 's Közönségeknek jórcndel és hűségesen való administráltatásáról. —

„Az Isteni Gondviselés nékem tette kötelességemmé, hogy a' Revoluzziók' mélységes örvényét bezárjam, 's hogy az utánam következő Királyoknak és hazámnak, szabad, erős, és állandó intézeteket hagyjak hátra. Uraságtok pedig arra hivattattak, hogy ezen szent kötelességnek telyesítésében véllem osztozzanak. Részemről tartsanak számot Uraságtok ahoz, hogy én ennek telyesítésében állandó leszek: valamint én is számot tartok ahoz, hogy az én hűséges Pairjeim, 's az én hűséges Követeim, kik a' Departamentektől ide küldettettek, engemet ezen munkában elősegélleni fognak.“

Elvégezvén a' Király ezen beszédet, ezen kiáltás hasogatta a' levegőt: Éljen a' Király! de a' melly közben ez is hallatott: Éljen a' Constituzió. — A' kiáltozásnak szünése után felolvasta az Ország' Cancellarius a' új Pairekre nézve az esküvési formulát, a' melly ez: Esküszöm hogy a' Királyhoz hűséges 's a' Constituzióhoz és törvényekhez engedelmes leszek, 's magamat minden tekintetben, mint egy jó és törvénytartó (Loyal) Pair, úgy viselem.“ — Erre minden új Pairek nevenként szollittatván helyeiken felállottak 's így szollottak: Én erre megesküszöm. Ugyan azon esküvést olvasta fel Minister De cazes az új Követekekre nézve is, ily külömbséggel, hogy a' Pair helyett ezt olvasta: Frantzia Ország' Követe, 's mind ezek hasonlóképpen név szerént megszollittatván felállottak 's így szollottak: Én erre megesküszöm. — Abbé Gregoir nem volt az ülésben jelen; a' neve se' olvastott-

fel. — Mind ezek után felszóval kinyitkozott a' Cancellarius: Hogy az 1819-beli ülések elkezdődtek.

A' beszédet a' Követeke kamarájában tartotta a' Király; ott voltak a' Pairek is; *in corpore* (seregestül) vezette oda őket az Ország' Cancellarius. A' Király egész pompával ment oda a' Thüillériából; az épület gráditánál két követség fogadta 's kísérte-be onnét a' szalába, mellyek közzül egygyik 12 Pairekből a' másik 25 departamentális követekekből állott. A' thronus mellett a' Király' jobbja felől, Monsieur és Berry Herczeg, balja felől pedig Angouleme és Orleán ültek. Az Ország' nagy tisztjei, Marschallok, 's szolgálatban lévő Ministerek, 's egyéb nagyok, különös padokon ültek. Az Ország' Cancellariusának karos széke volt. A' Paireket a' Király, a' Követekeket pedig a' Cancellarius kínálta-meg, hogy üljenek-le. Azután köszöntötte kalapemelésel a' Király' a' gyűlést, 's kalapját ismét feltévé azon beszédnek felolvasásához fogott — a' mellynek hátulso része foglalatoskodtatja most egész Frantzia Ország' — sőt más Országok' figyelmét is. — A' munkához való fogást December' 2-dikára tették által a' kamarák, az alatt minden iparkodássokat a' magok számjok' nevelésére fordították az úgynevezett Ellenző-rész (Oppozitzió) tagjai. Mondják, hogy az eddig az úgynevezett Centrumon (a' Ministeri részen) ülök közzül is néhányak által mentek volna a' Liberálisok' padjára, kik között név szerént Courvoisier-t említik, a' ki eddig többire a' Ministerek részével tartott 's az ő jóvállásokra voksolt. — „Azonban (így rekeszti-be szavait a' Bavarisi Közönséges Ujságnak (minékutánna a' maga jövendőre nézve való kinézéseit hosszasan leirta volna) egy Párisi levelezője, Nov. 29-dikén, a' Követeke' kamarájának kinyittatása után — „Azonban [mondom

jesztetésre, tudni illik, a' személyes szabadságról, a' törvénytételben való részrehajlásoknak eltávoztathatásáról, 's a' Departamenteknek 's Közönségeknek jó rendel és hűségesen való adminisztráltásáról. —

„Az Isteni Gondviselés nékem tette kötelességemmé, hogy a' Revoluziók' mélységes örvényét bezárjam, 's hogy az utánam következő Királyoknak és hazámnak, szabad, erős, és állandó intézeteket hagyjak hátra. Uraságtok pedig arra hívatottak, hogy ezen szent kötelességnek telyesítésében véllem osztozzanak. Részemről tartsanak számot Uraságtok ahoz, hogy én ennek telyesítésében állandó leszek: valamint én is számot tartok ahoz, hogy az én hűséges Pairjeim, 's az én hűséges Követeim, kik a' Departamentektől ide küldettettek, engemet ezen munkában elősegíteni fognak.“

Elvégezván a' Király ezen beszédet, ezen kiáltás hasogatta a' levegőt: Éljen a' Király! de a' melly közben ez is hallatott: Éljen a' Constitutzió. — A' kiáltozásnak szünése után felolvasta az Ország' Cancellarius a' új Pairekre nézve az esküvési formulát, a' melly ez: Esküszöm hogy a' Királyhoz hűséges 's a' Constitutzióhoz és törvényekhez engedelmes leszek, 's magamat minden tekintetben, mint egy jó és törvénytartó (Loyal) Pair, úgy viselem.“ — Erre minden új Pair nevenként szollittatván helyeiken felállottak 's így szollottak: Én erre megesküszöm. Ugyan azon esküvést olvasta fel Minister Decazes az új Követekekre nézve is, ily külömbséggel, hogy a' Pair helyett ezt olvasta: Frantzia Ország' Követe, 's mind ezek hasonlóképpen név szerint megszollittatván felállottak 's így szollottak: Én erre megesküszöm. — Abbé Gregoir nem volt az ülésben jelen; a' neve se' olvastatott.

fel. — Mind ezek után felszóval kinyilatkoztatta a' Cancellarius: Hogy az 1819-beli ülések elkezdődtek.

A' beszédet a' Követeke kamarájában tartotta a' Király; ott voltak a' Pairek is; *in corpore* (sereggestül) vezette oda őket az Ország' Cancellarius a. A' Király egész pompával ment oda a' Thüillériából; az épület gráditsánál két követség fogadta 's kísérte-be onnét a' szalába, mellyek közzül egygyik 12 Pairekből a' másik 25 departamentális követekekből állott. A' thronus mellett a' Király' jobbjára felől, Monsieur és Berry Herczeg, baljára felől pedig Angouleme és Orlean ültek. Az Ország' nagy tisztjei, Marschallok, 's szolgálatban lévő Ministerek, 's egyéb nagyok, különös padokon ültek. Az Ország' Cancellariusának karos széke volt. A' Paireket a' Király, a' Követekeket pedig a' Cancellarius kínálta-meg, hogy üljenek-le. Azután köszöntötte kalapemeléssel a' Királyja' gyűlést, 's kalapját ismét feltévé azon beszédnek felolvasásához fogott — a' mellynek hátulsó része foglalatatoskodtatja most egész Frantzia Ország' — sőt más Országok' figyelmét is. — A' munkához való fogást December' 2-dikára tették által a' kamarák, az alatt minden iparkodássokat a' magok számjok' nevelésére fordították az ügynevezett Ellenző-rész (Oppozitzió) tagjai. Mondják, hogy az eddig az ügynevezett Centrumon (a' Ministeri részen) ülők közzül is néhányak által mentek volna a' Liberálisok' padjára, kik között név szerint Courvoisier-t említik, a' ki eddig többire a' Ministerek részével tartott 's az ő jóvállásokra voksolt. — „Azonban (így rekeszti-be szavait a' Bavariai Közönséges Ujságnak (minekutánna a' maga jóvendőre nézve való kinézéseit hosszasan leírta volna) egy Párisi levelezője, Nov. 29-dikén, a' Követeke' kamarájának kinyittatása után — „Azonban mondok

én, hogy minden Ellenzés mellett is, melynek formálásán a' Liberálisok a' vég-re dolgoznak, hogy a' Válosztási Systemát érdekelhető változásokat meggátolhassák, tsakugyan még is fel kell azt tennünk, hogy a' Ministeri és Ultraroyalista részek, mellyek most egygyütt fognak tartani, számosabbak lesznek 's győzedelmeskedni fognak az Ellenző részen. Ily kínzések 's tekintetek között nyitódék ki az 1819-béli Törvényhozás. A' Király' beszédje, ott, a' hol a' nemzetben uralkodó nyughatatlanokdásról szóll, meglehetősen éles, 's elég nyilvánosságosan kimondatnak benne, hogy mitsoda változásokat fognak a' Ministerek a' Constitutziónak reguláztatását illető intézetek eránt, jovallani. — A' Liberálisok' két Organikus íróji a' Constitutzionnel 's a' Minerva, máris nem az eddig való kimélléssel beszélnek a' mostáni fő Ministerről. — A' Ministeri *Journal de Paris* ellenben ily tréfával akarja vissza tromfolni amazoknak sértegetéseiket: — „A' Liberálisok, úgy mond, nagy vendégséget akartak adni a' Mont-Thabor utzában, de elhalasztották, kétségkívül oly reménséggel, hogy Hunt is meg fog érkezni a' vendégségre 's ő fog benne előlúlni. Hanem az a' nehézség adta magát elő, hogy Hunt azt kívánja, hogy a' vendégséget ezen éneken kezdjék: *God save the King* — melyhez a' Liberálisoknak semmi kedvek nintsen.

Azon új Pairck, kiket a' Király nem régen a' Pairkamarába vissza tett, azok voltak, kiket abból azért rekesztett volt ki, hogy a' Bonaparte' 100 napelig tartott uralkodása alatt általa Pairckké neveztetvén, azt ő tülle elfogadták volt.

Spanyol Amerika.

Londonba bizonyos tudósítások érkeztek meg Jamaikából affelől, hogy

Bolivár Új-Grenada' fő városába *Santa-Fébe*, három versbéli verekedés után bement. A' tudósítás, mellyet az Anglus Újságlevelek ezen történetekről kiadtak, így van: — „Az ő Felsége Braver nevű Briggje Sept. 14-dikén érkezett-meg Carthagénából Jamaikába azzal a' tudósítással, hogy Santa-Fének a' Bolivar' seregei által lett elfoglaltatása egészen bizonyos. Azon tsatát, melyet végezet-re Santa-Fe' elfoglaltatása követett, még más két tsaták előzték-meg; az egygyik történt Julius' 1-ső napján Gamezánál Sogamoso nevű völgyben Tunja tartományában, a' hol Bolivar' 2000 gyalogokkal és 500 lovasokkal verekedett Generális Barasino ellen, kinek 5000 emberei voltak. A' verekedés vakmerőséggel folytattatott, a' Királyi seregek estvéli 10 órakor határozták hátrálásra magokat. A' második tsata ugyantsak ezen Generális ellen Jul. 25-dikén Patano-de-Eargnál történt nem messze Tunja fő városától; itt is egész megátolkodással verekedett; mind két rész; de végezetre itt is Bolivar' győzedelmeskedett; ezen tsatában minden bagázsijokat, ágyujikat, és kassájikat elvesztették a' Spanyolok. Itt egyedül tsak a' lovasságnak köszöni Bolivar' a' győzedelmet, a' ki ezen tsata után oly hirdetést adott ki a' tartományban, hogy minden fegyverhordozásra alkalmas férfiak azonnal felkeljenek, 's magokat az ő seregéhez tsatolják. Elképpen 3000 gyalogokra 's 1000 lovasokra szaporodván fegyveres ereje, azonnal egencsen Santa-Fének a' fő városnak vette-űját, a' melytől 25 óra távolságra ismét Generális Barasino-ra találván, kö-zönséges verekedésre került köztök a' dol-got. Bolivar' seregének nagyobb részét a' hegyek és erdők között, mellék háta megelt voltak, lesbe állitván, elől tsak gyenge erővel tsatazott; azonban lovasságával úgy intézte a' verekedést,

hogy ez annak idejében az ellenségnek a' hátára vágasson. A' Spanyolok mérges eltökéllettséggel néki rohantak a' Bolívar' első sorainak; 's ezek magokat lassanként visszavonták mind addig, míg a' lesbeállott csapatokig érkeztek; ekkor ezek is hozzá fogtak a' tüzeléshez, azonban már ekkor az Insurgens lovasság a' Spanyolok hátamegére került volt, kik ekképpen magokat egészen körülvéttetve lenni szemlélvén, csak valami 400 emberök futhattak el közzőlök a' Magdalena vize felé Montporhoz, kik magok 600 elesett és 400 megsebesedett emberekre számítálják a' magok veszteségét. Ezen tsatának, mint egyéb környülállások mutatják, Augustus 7-dikén kellett történni; a' híre 8-dikán érkezett meg Santa-Fébe, melyet a' Vice-Király hallván, a' városnak hitüresítettése eránt azonnal minden rendeléseket megtétetett, — 's azt, 9-dikben néhány száz hozzáhűséges személyekkel maga is oda hagyta; még pedig oly sebes futással, hogy Hondába, a' hova való menetre különben három napok kívántattak, most 30 óra alatt megérkezett, 's minden magazinumait Santa-Fében hagyta egy millió Piasterokkal egygyütt. —

A' Spanyolok ezen szerentsélen tsatázások 's a' fő városnak elvesztése után *Monporban* helyhezítették állásba magokat, a' hol sántzokat építettek. Maga a' Vice-Király *Tombucóban* állapodott meg, a' hova Aug. 28-dikén érkezett meg. *La-Torre* nevű Spanyol Generális, ki a' vezérségben mindjárt *Morillo* után következik, parantsolatot vett, hogy *Santa-Fének* visszavételére siessen, ki oda egy *Navarrai* szép Regementel azonnal útnak is indult 's azzal biztatta magát, hogy 8 napok alatt meg fog oda érkezni. — Ezen tudósításnak *Carthagena* ba lett megérkezése előtt oly hír terjedett volt el, hogy a'

Creol-lakosok *Santa-Fében* fel-lázadván, a' Spanyolokat mind megöldökölték 's azután ök adták volna fel *Bolívárnak* a' várost. Hanem ezen hír nem látszik megvalóságosulni, legalább a' feljebb felhozott tudósításban semmi emlékezet nem tétetett róla.

* * *

Némelly Ujságlevelök szerént számos Anglus Kereskedők összszeállván kérelmet készítettek a' *Venezuelai Országlószékhez* (melynek még eddig *Bolívár* az Elöljárója.) Kérelmeknek tárgya az, hogy az *Oronoko* vize mellett a' hazájokból kivándorló Anglusok' számára menedékhelyül fundálhassanak egy nagy plántaközöniséget, oly nagyot tudniillik, hogy *Uj-Erin* név alatt Királyságnak lehessen nevezni, 's egy *Uj-Dublin* nevű fő várossa legyen. Nem régen két meghatalmazott Biztosok érkeztek *Venezuelából* *Londonba*, úgymint *Generális Bergara* és *Penaiver* nevű *Ur*, kikre, mint beszélük, a' van bizva, hogy ezen tárgyra nézve lépjenek alkudozásra és Kötésre azon Anglus Kereskedőkkel, a' kik ezen meszzenéző oriasí plánumot munkába akarják venni. Ezen Királyság nem különös Ország, hanem csak a' *Venezuelai Respublikának* egy kiegészítő része leszen, 's annak köz társasági törvényei alá fog tartozni. Három *Londoni* és egy *Dublini* Kereskedők kezdették és folytatják az érette való alkudozást, kik annakutánna nagyobb társaságot formálnak és (kétséggítül Aktziák) szükséges tőkepenzt fognak összsze-szerkeztetni.

Angústurából újabb tudósítások is érkeztek ezen plántanépnek *Venezuela*' belső részén lejendő megtelepítéséről, azzal a' külömbséggel mindazonáltal, hogy az, ezen újabb tudósításokban *Irlandus Koloniának* nevezetik.

— Ugyan csak Angusturából irattatik, hogy Don Zea, a' Veneczeuai Republika' második Előülője, ezen hivatalát, elcsépségtelenülése miatt letévén, Generalis Arismendi tétetett helyébe, a' ki sok ideig Margarita szigetén kommandánskodott.

Angusturából ugyan ezen újabb tudósításokkal, hosszú és hivatal szerint való tudósítások érkeztek a' Bolívar' győzedeleméről is Angliába, mellyeket már mind kihirdettek a' Londoni Újságlevelek. A' tudósítások mind *Santa-Fé*ből vagynak dátálítva a' Bolívar' aláírásával, a' ki azt erősíti: Hogy a' 3000 emberekből álló ellenséges armada, Boyaca mellett egészen semmi vé tétetett, 's a' vezérrel 's majd minden Stabális tisztekkel egygyütt, több mint 1600 emberek estek fogságra. A' többek mind elbullottak, úgy hogy alig menekedtek meg 50-nen, kik között néhány lovas tisztek csak jó futó lovaiknak és annak köszönhették megmenekedéseket, hogy még a' tsatázás' vége előtt futásra vettek a' dolgot. Bolívar, így szoll a' tudósítás, nem úgy bánt a' Spanyol foglyokkal, mint a' Spanyolok szoktak az Insurgensekkel, hanem szelidséggel. A' fogságra csett vezért asztalához ültette 's megvendégelte, a' melly emberi betsületességnek, mint a' Londoni Kurir maga is megvallja, idővel nem kevés hasznát vhetik az Insurgensek. Tly fényes győzedelemmel még egygyel se' dicselkedhetnek az Insurgensek. Magok alig veszítették 100 embert; a' seregek is, mellyekkel itt tsatáztak nagyobbán reguláris katonákból állottak.

B r a s i l i a.

Ide is egy nagy új népet akarnak Európából általplántálni. A' Brasiliai és Nápolyi Országglószékek oly egygyezésre

léptek, hogy ez annak 2000, gályára sententziáztatott bűnösöket adjon a' Brasiliába való általplántáltatásra, még pedig (a' kiknek van) feleségeikkel és gyermekeikkel egygyütt, de oly feltétel alatt, hogy ezen gonosztévők csak addig kényszerítenek Brasiliában megmaradni, míg az ő gályára lett sententziáztatásoknak ideje tart. Ez eltévén azok, kiknek az Amérikában való lakás nem tetszik, Európába szabadon visszajöhetnek. Ezen általszállítatásra mind olyan bűnösöket válogattatott ki a' Nápolyi Udvar, a' kik 15 esztendőnél tovább tartó gályafogságra vagynak ítélteve. Ilyen foglyai Nápolynak (vagy a' két Sziciliának) közel hét ezeren találtatnak. Brasiliában földet osztanak ki köztök a' megművelésre. Tudva van a' népek' Historiájából, hogy Brasiliának nagy darab partja már néhány száz szztendők előtt ilyen Európai gonosztévő foglyok által népesített volt meg. Nápolyra az a' haszon származik abból, hogy néhány ezer ilyen gonosztévő foglyoktól megszabadul, hogy nem kényszeren tovább költeni reájok, és attól a' gondtól is megmenekedik, hogy fogságjuk' idejének eltélése után mi tévő legyen vellek, melly nem kis gond egy Státusban.

Északi Amérika.

Az egygyesült Státusok naponként háborusabb ábrázattal mutogatják magokat a' világ' théatromán. Nem régen azt irták vala a' Philadelphiai Újságlevelek, hogy Washingtonból oly parantsolat érkezett volna oda, hogy onnét 20,000 embereknek kívántató fegyveres készületek, 's feles munitzió és ágyuk indittasának útnak Georgiában Savannah felé — 's hogy más felől Napkeleti Florida mellett Amélia szigetére is számos ágyú és ágyuzó készületküldtetett. Most pedig a' Brémai újságban egy Amster-

dámi magános tudósításban, mely on-
nét Nov. 27-dikén indult, nyilván irat-
tatik: Hogy Ney-Yorkból egy nagyon
sebesen evező postahajó oly fontos tu-
dósítással érkezett meg oda, hogy az
Északi Amerikai Országlószék 4000 em-
berből álló seregnek parantsolatot adott,
hogy mennyen-be Floridába ('s kétségki-
vül Napkeleti Floridát érti, minthogy
Nyugotiba már különben is, még a' Se-
minolesckkel való hadakozáskor beültek
az Egyesült Státusok' seregei).

Már régetske említettük, hogy az
Egyesült Státusok' Országlószéke Ober-
ster Atkinson vezérlése alatt egy szá-
mos expedíziót rendelt-ki, hogy a' Mis-
souri vizének felső részére evezvén, on-
nét egész a' Columbia vizének torkáig
menni iparkodjék. Ezen expedízió Ok-
tober 4-dikén indult útnak ezen Herkule-
si expedízióra: — „Ezen expedíziónak
resultatumai, így szol egy Amerikai író,
e' következő fontos dolgok lesznek: A'
bőrökkel való kereskedés az Anglusok'
kezből egészszen az Amerikaiak' kezére
jut; az Anglusok az Indusokhoz való
minden befolyásokat elvesztik; az Észa-
ki Amerikaiak egyenes utat és kereske-
dést nyitnak Napkeleti India felé.“ — Az
Anglus újságlevelek nagyon éles meg-
jegyzéseket tévén az Amerikaiaknak ezen
és több efféle meszzenéző plánizálásairól,
névszerént a' Statesmann igen ki-kelt
ellenek, azt mondván: Hogy így, lehetel-
len leszen Angliának elkerülni az Améri-
kaiakkal való hadakozást, a' melly gya-
nitó képpen úgy fog végződni, mint a'
Punicumi (vagy Carthagó ellen való)
hadakozás végződött.

Nagy Britannia.

November' 26-dikán számos Udvar-
lás lévén a' Régens Princznél, a' Spanyol
Követnek különös audientziája volt, mel-

lyen a' maga Királyától egy levelet adott
által ő Királyi Herczegségének. — Egy
valaki, kinek nem régen a' beteg Királyt
látni alkalmatossága volt, azt beszéli,
hogy ő Felsége ekkor egy asztal mellett,
két kezeire könyökölve 's az álmak' Or-
szágának tengerébe merülve nyugodott.
Ezüst színű fejer szakálla az övezetéig érle.

Az Anglusok' Parlamentomi tanács-
kozásairól még kevés újságot hoztak a'
közönséges levelek. Nov. 23-dik és 24-
dik napjain mind tsak affelett tanácskoz-
tak, hogy mitsoda Köszönő irást kell a'
Régens Princzhez küldeni azon beszédjé-
re, mellyel a' Parlamentomi üléstet ki-
nyitotta. A' köszönetek, mellyet a' Mi-
nisterok a' Régens Princz' beszédére té-
tetteni jóvalottak, ellenzői között leg-
előbb is Lord Grey különböztette meg
magát: „Ő, úgy mond, némelly nyilatkozta-
tások eránt, mellyek a' Princz' beszédé-
ben kifejeztettek, a' Ministerekkel töké-
letesen megegygyez; azt példának oká-
ért, hogy az Ország' állapota felettébb
veszedelmes, maga is jól látja, úgy hogy,
mint a' Princz' beszédében is mondatik,
a' Parlamentum, egy ennél veszedelme-
sebb időben valaha nem egy könnyen hi-
vattathatott volna össze: mindazonáltal
még se' talál ő ezen beszédben semmi
olyant, a' mi őtet arra indithatná, hogy
az arra adattatni jóvalott köszönet-tételt
helybe hagyhassa. Azután rendre felvett
a' nemes Lord minden tárgyakat, mel-
lyeket a' Princz' beszédében 's a' Minis-
terek' tselekedeteikben gyalázásra méltó-
knak talált, 's mutogatta, hogy ő mind
azokat általjában olyanoknak találja, hogy
azok köszönetet nem érdemelnek. Ilyen
az a' megditsérő irás, mellyet a' Minis-
terek a' Régens Princz' nevében a' Man-
chesteri Magistratushoz intéztek, azért,
hogy magát az Augustus' 16-dikán ott
tartatott népgyűlésre nézve úgy viselte
volna, mint kötelelessége kívánta; ilyen

a' Yorki Lord-Lieutenant Gróf Fitzwilliam' letétettése, 's egyebek, a' melly dolgoknak éles megkritizálása után azt a' jóvállást tette az Orátor Lord Ur, hogy a' Princzhez intéztetett köszönetet meg kell jobbitani ily hozzátétellel: — „Adatassék tudtára ő Királyi Herczagségének, hogy a' Nemes Lordok a' Constitutzió ellen tétett erőszakos lépéseket nem hagyják helybe, 's nékiek kötelessége az, hogy ezen Constitutziót minden megsértő tselekedetek ellen védelmezzék; ők a' törvényeknek igasságos fenntartását ugyan védelmezni mindenkor készek, de e' mellett egyszersmind azt is jól tudják, hogy ezen czélnak elérhetésére az is szükséges, hogy a' nép' panaszai meghalgattatassanak 's elháríttatassanak; ő Uraságok a' Nemes Lordok, az Augustus' 16-dikán előfordúlt történeteket rendkívül nagy keserűséggel hallották, 's ohajtanák, hogy ezen dolog vétetődne szoros vizsgálás alá, hogy jöhetne világosságra: Hogy valyon ezen resultatumoknak szükségesképpen így kellett-e történni, vagy pedig a' Constitutziónak megsértetéséből következtek, minthogy ő Uraságok a' Nemes Lordok, úgy ítélnek, hogy az ő Kir. Felsége alattvalóinak életjüket büntetetlenül nem lehet feláldozni.“

Lord Greynnek ezen megjobbitó jóvállása nagyon hosszszas vetekedésekre szolgáltatott alkalmatosságot.

Az Alsó házban Tierney tette a' jóvállatott köszönet ellen való kifogásokat, éppen oly kifejezésekkel, mint Lord Grey a' Felső házban, 's az Alsó házban még hosszszasabb vetekedés támadott

felette, úgy, hogy 23-dikban éjfélig elégé ki nem disputálhatták magokat a' Képviselek, hanem 24-dikben még egyszer hozzá fogtak, mind addig, hogy úgy el-fárodtak, hogy a' következő ülésre a' nagy fáradság miatt tsak 38-tzan jelen-vén-meg, ülés se' tartathatott, minthogy törvény szerént legalább 40 képviselőnek jelen kell lenni, hogy ülés tartathassék. — Azonközben, végezetre voksolás vetvén vé- get a' vetekedéseknek, mint előre is el-látni lehetett, a' Ministerek' jóvállása az El- lenző résznek minden iparkodása mel- lett is, nagy többséggel meghatározatott.

B é t s.

Itt az idén még majd semmi fagy nem volt; havat tsak tegnapelőttől fogva láttunk, de keveset, és már ez is nagy részint elolvadt.

* * *

Császár és Király ő Felsége kegyel- mesen méltóztatott Tyrolisi és Vorarl- bergi volt, de már nyugodalomban élő Kormányozónak Gróf Rippenburgi Bis- singen Ferdinand Urnak, a' Bánátusban N. Crassó Vármegyében helyheztetett Jam, Csorda, és Mercsina nevű Cameralis helységekét 's Udvarszál- lás nevű praediumot, Donatione mixta, tulajdonul adni, 's ötet egy- szersmind az ő érdemeivel 's megpróbált hűségével való megelégedésének külö- nös bizonyosságul, Magyar Országi Indi- genatussággal, az ezért kívántató taksát is elengedvén, megajándékozni.

Száz forint Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
 Dec. 10-dikén 250 — 11-dikén 249 $\frac{2}{3}$ — 13-dikán 249 $\frac{2}{3}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' mi Nagy Tiszteletű és Tudós Baróthi Szabó Dávidunk, az Esztergomi Érsekség' Papja, ki az új mérlékre vett Magyar Versekkel; a' Verskoszorúval; ismét kiadott Magyar Verseivel; 's Miltonnak deákból Magyarra fordításával, a' kisded Szótárnak kétszeres kiadásával; Virgilius Eclogáival nyelvünket a' virágzásra oly hathatóssan segítette, hogy tisztes magánosságban, fáradt öregségét is minlenkor a' nyelv hővitésére fordította; és kézírásban is oly verses munkákat hagyott, mellyek mindenkor köszönetet fognak érdemelni, 's magát ez által nálunk örök emlékezetbe helyeztette, Virthen, a' Zsitva partján, Ns. Romárom Vármegyében, hol magyar munkáinak első zsongéjét készítette, több esztendeig, Kassán viselt Tanítói hivatalja után, nyugodalom esztendeit Tekéletes Gyórkényi Pyber Benedek Urnak Nemes Komárom Vármegyé Tábla Birájának, 's a' Magyar Muzsák szíves barátjának házánál töltötte, életének 80-dik esztendejében November' 22-dikén ki múlt a' világból. Hídeg tetemei tölgyfa koporsóba tétetvén, a' Virthi kápolna előtt lévő kereszthez November' 24-dikén eltakarították.

Budáról így irtak Dec. 9-dikén: — „Itt keményen fagy; a' Duna nagyon zajos (jég menés van), melly miatt a' Pest és Buda között álló hajós hidat, melly Mártz. 5-diketől fogva állott, tegnap előtt elbontották.

Kassáról November' 25-dikén. Néhai Múltóságos Szabó András Urnak, Kassai Első Püspöknek, 's Nagyérdemű Fő Lelkipásztornak Halotti-tisztelete November 23-dikén ment végbe. A' T. Ns. Kassai Káptalan valamint életében különös tisztelettel, és szeretettel viseltetett hozza, úgy holta után is ezen végső tiszte-

letnek megtételét úgy intézte, hogy az mind a' Boldogultt' méltóságának, mind az eránta való köz tiszteletnek megfelelően. — Meghívta tehát mind a' Szomszéd Tekintetes Káptalanoikat, mind a' Világi Rendeket, 's erre oly számosan jelentek meg, nem tekintvén az időnek alkalmatlanságát, hogy ezen Gyülekezet a' Boldogultt' Főpásztor érdemeinek valószínűsítésére lett. Az nap tehát a' szomorú pompára elkészítetvén a' Püspöki Szentegyház, Halotti Szentmisét, és Prédikációkat tartattak: u. m. reggel nyolczadfél órakor T. dő Molnár András Toltsvai Plébánus Ur igen ékes és velős Magyarbeszédet tartott; azután Kis-Mise lévén következett a' Tót Prédikáció, mellyet Nagy Tiszteletű Pétsi Antal Ur Sövári Plébánus, és V. Esperest fontos leközlésekkel, 's érzékeny indulattal mondott. Ezután Múltóságos Gróf Eszterházy László, Rosnyói Püspök ő Nagysága a' pompás Requiemet tartotta, melly után Fő Tiszteletű Tulsitzky András Ur, Sáros-Pataki Plébánus, és Zemplén Vármegyeyi Fő Esperest válogatott tiszta deáksággal létszült, és jelesen előadott Egyhazi beszédében magasztalta a' Boldogulttnak fényes érdemeit. Ennek vége lévén tartott a' ditsőítő Sz. Miso, mellyet Múltóságos Pyrker László Szepesi Püspök ő Nagysága énekelt. Az egész tisztelet délután egy órakor végződött, a' midőn a' Főbb Vendégek a' Püspöki háznál, mások a' Nevendék-Papság' házában, a' többi Vendégek pedig a' Város' nagy szalájában bővségesen megvendégelteték. A' Boldogult mind a' Papságra, mind egyéb Keresztényekre nézve jeles példát adott a' szegények eránt való bő adakozása, és a' tudományok eránt oly bőséges hajlandósága által, hogy az ő Bibliothekája a' legnevezetesebb Egyházi Bibliothekák közé méltán számláltatik.